

*Банделюк Артем Русланович,
курсант навчально-наукового
експертно-криміналістичного інституту
Національної академії внутрішніх справ*

*Науковий керівник:
Кривицький Юрій Віталійович,
завідувач кафедри теорії, історії та філософії права
Національної академії внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент*

СТРАТЕГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ М'ЯКОЇ ВЛАДИ: ІСТОРИЧНІ ПРИКЛАДИ ТА СУЧАСНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ КЕЙС

У сучасних умовах глибокої трансформації суспільних відносин, цифровізації публічного управління та загострення гібридних загроз стратегічна комунікація поступово утверджується як самостійний і системоутворювальний інструмент публічної влади. Її значення виходить далеко за межі інформаційного супроводу управлінських рішень, оскільки стратегічна комунікація безпосередньо пов'язана з формуванням довіри до держави, легітимацією владних рішень і консолідацією суспільства навколо спільних цінностей і смислів [2].

Особливої ваги стратегічна комунікація набуває у зв'язку з концепцією м'якої влади (soft power), яка ґрунтується на здатності держави впливати на поведінку інших суб'єктів не шляхом примусу, а через привабливість власної моделі розвитку, політичних і правових цінностей, культури та способу життя [6, с. 5]. У цьому контексті стратегічна комунікація виступає інструментом трансляції та закріплення таких цінностей, забезпечуючи їх сприйняття як усередині країни, так і за її межами.

У сучасному теоретико-правовому дискурсі стратегічна комунікація розглядається не як сукупність окремих інформаційних заходів, а як інтегрований механізм реалізації публічної влади, що поєднує правові, управлінські, політичні та комунікаційні компоненти [3, с. 41–43]. Саме така комплексність дозволяє їй виконувати функції не лише інформування, а й формування смислового простору, в межах якого вибудовується взаємодія між державою та суспільством.

Історичний аналіз свідчить, що елементи стратегічної комунікації використовувалися задовго до появи самого терміна. У період античності публічні виступи політичних лідерів, символіка влади, правові тексти та ритуали виконували функцію легітимації політичного порядку та формування лояльності громадян. У середньовіччі значну роль у стратегічній комунікації відігравали релігійні наративи та символи, які забезпечували ціннісну єдність суспільства. У ХХ ст. стратегічна комунікація набула інституціоналізованого характеру. Провідні держави світу почали цілеспрямовано використовувати культурну дипломатію, міжнародне мовлення, освітні обміни та інформаційні кампанії як складники державної політики. Показовим є досвід Сполучених Штатів Америки періоду «холодної війни», коли через культуру, мас-медіа та

освітні програми формувався привабливий образ демократичної моделі розвитку, що значною мірою визначив результати глобального ідеологічного протистояння [4, с. 18–20]. Разом із тим історичний досвід демонструє й потенційні загрози стратегічної комунікації, пов'язані з її використанням як інструменту пропаганди, маніпуляції та дезінформації. Саме тому в сучасних демократичних державах стратегічна комунікація дедалі більше пов'язується з принципами верховенства права, правдивості, прозорості та поваги до гідності людини. У цьому сенсі вона набуває нормативного виміру, стаючи частиною правової культури та механізму захисту прав людини [1, с. 219–221].

Для України проблематика стратегічної комунікації набула особливої актуальності після 2014 р., а з початком повномасштабної агресії Російської Федерації у 2022 р. стала одним із ключових інструментів забезпечення національної безпеки. У відповідь на масштабні інформаційні атаки держава була змушена формувати цілісну систему стратегічних комунікацій, спрямовану на протидію дезінформації, захист національного інформаційного простору та мобілізацію суспільства [5].

Сучасний український кейс демонструє унікальний приклад поєднання стратегічної комунікації та м'якої влади в умовах війни. Україна послідовно апелює до універсальних цінностей свободи, гідності, верховенства права та права на самовизначення, що дозволило сформувати потужну міжнародну коаліцію підтримки. У цьому процесі стратегічна комунікація виконує не лише інформаційну, а й ціннісно-консолідаційну функцію, сприяючи зміцненню внутрішньої єдності суспільства та довіри до державних інституцій [1; 2].

Важливою особливістю українського досвіду є активна участь у стратегічній комунікації не лише органів державної влади, а й інститутів громадянського суспільства, волонтерських рухів, експертного середовища та медіа. Така багаторівнева модель комунікації свідчить про поступовий перехід від ієрархічного до мережевого формату публічної влади, у межах якого держава виступає координатором, а не єдиним суб'єктом комунікаційного впливу.

Отже, стратегічна комунікація як інструмент м'якої влади є складним багатовимірним феноменом, що поєднує історичний досвід, правові механізми та сучасні інформаційні технології. Український досвід переконливо свідчить, що в умовах гібридної війни ефективна стратегічна комунікація здатна не лише протидіяти зовнішнім загрозам, а й формувати нову модель державної суб'єктності, засновану на цінностях, довірі та праві. Подальше наукове осмислення цього досвіду є перспективним напрямом досліджень у сфері публічного управління, національної безпеки та теорії права.

Список використаних джерел

1. Кривицький Ю. В. Забезпечення прав людини як мета правової реформи в умовах воєнного стану та післявоєнний період. *Альманах права*. 2025. Вип. 16. С. 219–227. DOI: 10.33663/2524-017X-2025-16-219-227
2. Кривицький Ю. В. Вступ до методології дослідження правової реформи. *Інформаційна безпека суспільства в умовах дії правового режиму воєнного*

стану та повоєнний період : зб. матеріалів (Київ, 29 трав. 2025 р.) / редкол. : О. С. Тарасенко та ін. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 56–59. URL: <https://elar.navs.edu.ua/handle/123456789/37700>

3. Почепцов Г. Г. Стратегічні комунікації: стратегія, структура, зміст. Київ : Альтерпрес, 2016. 304 с.

4. Горбулін В. П. Світова гібридна війна: український фронт. Київ : НІСД, 2017. 496 с.

5. Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії комунікації з питань європейської інтеграції України на період до 2026 року» від 9 грудня 2022 р. № 1155-р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1155-2022-%D1%80#Text>

6. Nye J. S. Soft Power: The Means to Success in World Politics. New York : PublicAffairs, 2004. 191 p.

Бойко Артем Сергійович,
*студент навчально-наукового
інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ*

Науковий керівник:
*Назаренко Ольга Анатоліївна,
старший викладач кафедри теорії, історії та філософії права
навчально-наукового інституту права та психології,
Національної академії внутрішніх справ
кандидат юридичних наук*

ІСТОРИЧНИЙ АСПЕКТ СТАНОВЛЕННЯ ВІДНОСИН УКРАЇНИ І НАТО

На сьогоднішній день не втрачає своєї актуальності дослідження питання історичного аспекту становлення відносин між Україною та Організацією Північноатлантичного договору (НАТО). Вони почали формуватися з моменту здобуття Україною незалежності після розпаду Радянського Союзу в 1991-му році. Відтоді розвиток відносин між Києвом і Північноатлантичним альянсом пройшов через 5 умовних етапів: 1) 1991-1997 рр.(початок партнерства); 2) 1998-2004 рр.(розширення співробітництва і політичне зближення; 3) 2005-2013 рр.(коливання курсу та пошук балансу); 4) 2013-2018 рр.(перелом і відновлення стратегічного партнерства); 5) 2019-2025 рр.(поглиблення співпраці).

Так, перший етап 1991-1997 рр., який пов'язується з моментом після проголошення незалежності України та розпаду СРСР, держави-члени НАТО визнали суверенітет України. Це стало відправною точкою для встановлення двосторонніх відносин між Україною та Альянсом. Проте, варто зазначити, що